

מצרה עד ארץ

חסק לעיע בעהונות-הפועלים השבועית הקיימת. לפרקים היתה סניעה אלינו בדרך גם ומזדמנת לירינו איוו חוברת בודרת ישנה של הפועל הצעיר או של הקונטרס והיינו בולעים אותה כבכורה בטרם קיץ. מאורע כזה היה חג לנו.

בספריה הרומינצבית נעכשו הלני-נית. שעל אודותיה בשר שליח. מסיאי. כי ישנם שם עתונים עכרים וכל יהודי ויהודי מרחבי-הספר יוכל עלידי שם המפורש להגיע בקפיצת-הדרך למוסקבה ולזכות לקרוא בהם — היו נמצאים גליונות ישנים מלפני חדשים או 3 חדשים של הארץ והיו נקראים ע"י אנשי עד שהיו מתמככים מרוב שימוש. על דברי גם לא חלמנו. מה טיבו של עתון זה — לא ידענו.

אולם משרדתי על אדמת אי וראיתי מהו. דברי בשביל ההסתדרות. לא יכולתי להפוס כיצר יכלה זו להתקיים בלגדיו. הוא נעשה לי ללחם-חוקי. הוא היה לעצם מעצמות הי של הסתדרות העובדים. אי אפשר כבר לתאר לנו את הנועת העבודה בלי עתונה היומית.

קשה בכלל הוא תפקידו של עתון ההסתדרות. שעליו להיות שליח-צבור של נושים ספלנתיים שונים הנכנסים בה קל מאד להכשל במשאפנים מצד אחד ובסניעת-כבוד וזלזול מצד שני — לפתח רובין הטאת ושניאות מי יבין! — קשה גם למוג ולאחר את שני הרברים, את שתי הסיסקאות של כותמים הרבות לאתים ושל הכל היא היותי ויש אשר מוינה זו נסמכת במקצה — אולם תמיד מודגשת בו ערות רבה להי ההסתדרות המנוונים והשירים, תמיד הוא מניב עליהם בנאמנות, ברחאם לתפקיד הגדול של יצירה ובנין שקבל על עצמו דור-העובדים בארצו.

לעמוד על המצפה, להאון לרתשי התנועה, לעקוב כל צער וצעה, כל שעל ושעל, מיום ליום, מנליון לנליון — — — ואקף גליונת של דברי — הלא דבר הוא!

ולנליון האקף, הרי ברכתי, ברכת קורא, שלוחה לעתונו ממעמקים: חוק ואמץ! לך בכוחך זה, דברי-דברנו, עלה והצלח!

נחום איש גמיון

את הנליון הראשון של דברי לא זכיתי לקרוא בשעתו. חייך ברזל הנדיב בינו ובינינו, תושבי הארץ שהעתון העברי הוא שם בבחינת, טרף-ססולי. אפס קצתו ראיתי: עלידי אניש נשלח מהכא להתם שירו של הופשטיין בצורת קטע נור מהעתון, לויטה במכתב בתוספת בשורה, כי באחד ביוני החל להופיע דברי עתון פועלי ארץ-ישראל, נקני-כפנים, זפיר-לכב.

עולים בהר, במקום קרשו עומדים, פותחים תרבות לאתים, זנחים שירי הקרב...

אך זכרוננו — בור סיד, אל נא נשקחה: הכל היא היותו פכה...

הטורים הפשוטים הללו נחרתו בלב כמו בצפורן שמיר.

דוד הופשטיין החפרסם בימים ההם בקנאתו לעברית ובקדשו את שמה ברבים. בסניבה היא, שהיתה ספוגה ארס ושנאה לעברית, היתה הנחתו עליה של המשורר הידוע ועורך ה"שטרף" בעין נפץ-מצצה לאנשי ה"יבסקציה", הם נדהמו לתוצאה זו שלא צפו לה, כי מניחם קמה הרעה, נקראה אספה תכופה של כל הסופרים ובראשם ליסבקיב, הומינו את הופשטיין למשפט-חברים ודרשו ממנו באופן אולטימטיבי שיחזור כתשובה ויכתוב מכתב חרטה, וכשלא חזר בה פרשה ממנו כל הכנוסיה וזוא היה שרוי בנדוי, ור של קוצים זה, שקבל המשורר כרצונו הטוב, שתו עליו הור של הירואיות וסבל בעד קדושה-השם של העברית ופר-סמיהו בחוני העבריים והנוער הציוני — ושירו זה שנשלח אלינו הביא לנו פרישת-שלים משולשת: מהיפשטיין, מהחלוקי-הבונה ונס מ.דברי.

עתון פועלי ארץ-ישראל את ערכו הכביר של עתון פועלים ידענו יפה. כנססיר, אולם לא ידענו בכרור אם הניעה כבר שעתו של עתון פועלים ימי באיי ואם הדבר הזה ינושם בהצלחה. תלושים יותר מרי היינו מהמציאות הארצי-ישראלית. שמא — סברנו — אפשר להסי